

14-03-2019

zał. szt. nr wpływu.....

podpis *Os*

Orla, dnia 14 marca 2019 r.

Rada Gminy Orla

Zgodnie z Rozdziałem 11 Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Orla na lata 2017-2019 stanowiącym załącznik do uchwały Nr XVII/117/16 Rady Gminy Orla z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Orla na lata 2017-2019, przedkładam roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2018 oraz przedstawiam potrzeby związane z realizacją zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Otrzymują:

1. a/a M.O.

GMINNY OŚRODEK
POMOCY SPOŁECZNEJ

Os
mgr Marta Osa

Roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2018 oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

I. Wprowadzenie.

Wdrażanie modelowych rozwiązań pracy z rodziną wieloproblemową, w szczególności rozwój pracy socjalno–terapeutycznej i socjalno–wychowawczej z rodzinami, które są zagrożone w pełnieniu swoich funkcji to zadania realizowane zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pomoc rodzinie borykającej się z trudnościami związanymi z opieką i wychowaniem dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich, może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracującymi z dziećmi i rodzicami. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej daje też możliwość zastosowania rozwiązań, które mogą przyczynić się do budowania spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodziny, która ma problemy w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Gmina Orla realizuje działania w zakresie polepszania fizycznego i psychicznego dobrostanu dzieci, w tym ograniczenie zjawiska zaniedbywania dzieci i niedostatecznej opieki nad nimi oraz wspieranie bezpiecznej więzi między opiekunem a dzieckiem.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli kontynuuje realizację rozwiązań w zakresie wspierania rodziny, kierując się dobrem dziecka, dobrem rodziny jako naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka, przy współdziałaniu instytucji i organizacji, pracujących z dziećmi i rodzicami.

Wskazane zadania realizowane są w oparciu o założenia programowe i ustawowe zawarte w szczególności w poniższych dokumentach:

- 1) Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 z późn. zm.);
- 2) Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 998 ze zm.);
- 3) Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Orla na lata 2017-2027;
- 4) Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Orla na lata 2017-2021;
- 5) Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Orla na lata 2017-2019.

II. System opieki nad dzieckiem – zadania gminy.

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 998 ze zm.) „w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań”.

Do zadań własnych gminy, zgodnie z art. 176 w/w ustawy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,

- c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

W związku z w/w zadaniami gminy w roku 2018 zrealizowano następujące zadania:

- 1) realizowano Uchwałę XVII/117/16 Rady Gminy Orla z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Orla na lata 2017-2019;
- 2) zatrudniono w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Orli asystenta rodziny na umowę o pracę na okres od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. (na ½ etatu w systemie zadaniowego czasu pracy). Na dofinansowanie wynagrodzenia asystenta uzyskano dotację w ramach programu „Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej na rok 2018” w wysokości **6 711,00 zł**. Łączny koszt związany z realizacją usługi asystenta rodziny (wynagrodzenia, pochodne, szkolenia i podróże służbowe) wyniósł **13 120, 30 zł**;
- 3) umożliwiono podnoszenie kompetencji asystenta poprzez udział w szkoleniach:
 - „Organizowanie wspomagania i rozwoju dziecka z problemami emocjonalnymi i zaburzeniami zachowania”,
 - „Wczesne wykrywanie syndromów dziecka krzywdzonego, diagnoza i forma pomocy”,
 - „Praca z rodziną z problemem przemocy”,
 - „Profilaktyka uzależnień i zachowań ryzykownych młodzieży”,
 - „Praca z rodziną z problemem uzależnienia”,
 - „Współpraca interdyscyplinarna-asystenta z rodzinami i służbami wspierającymi rodzinę-organizator rodzinnej pieczy zastępczej”,
 - „Poszerzenie wiedzy oraz doskonalenie umiejętności praktycznych i kompetencji zawodowych asystentów rodziny (mediacja, komunikacja interpersonalna w pracy asystenta rodziny)”.
- 4) gmina w miarę swoich możliwości tworzy i rozwija system opieki nad dzieckiem przez objęcie rodzin przeżywających trudności wsparciem asystenta rodziny. Rodziny przeżywające trudności i wymagające pomocy, zostały objęte wsparciem asystenta rodziny oraz pracą socjalną ze strony pracownika socjalnego. Na terenie Gminy Orla ze specjalistycznego poradnictwa radcy prawnego, rodziny mogą skorzystać w Urzędzie Gminy raz w tygodniu. Rodziny wymagające wsparcia psychologa mają możliwość uzyskania tej formy pomocy w Szkole Podstawowej w Orli. Rodziny mają również możliwość skorzystania ze wsparcia z Ośrodka Interwencji Kryzysowej prowadzonej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku, z pomocy terapeutycznej w Centrum Ochrony Dziecka i Rodziny „Klanza” w Białymstoku, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim oraz Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Orli, w 2018 roku nie było umieszczonych

dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, w związku z tym nie ponoszono żadnej odpłatności wynikającej z art. 191 ust. 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z powyższym artykułem Gmina zobowiązana jest do współfinansowania pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w wysokości odpowiednio:

- a) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
 - b) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
 - c) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 5) w okresie sprawozdawczym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli przekazywał Wojewodzie Podlaskiemu drogą elektroniczną sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny;
- 6) prowadzono monitoring funkcji opiekuńczo-wychowawczej wobec 7 rodzin wychowujących łącznie 18 dzieci. W okresie styczeń–grudzień 2018 r. asystent rodziny:
- 1) opracował 14 planów pracy z rodziną przy aktywnym udziale jej członków i współpracy pracowników socjalnych, których głównym założeniem było podniesienie poziomu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, poprawa sytuacji materialnej i mieszkaniowej oraz polepszenie wyników szkolnych dzieci,
 - 2) w rodzinach z problemem alkoholowym prowadził profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną w zakresie wzmocnienia rodziny, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
 - 3) udzielił pomocy rodzinom w zakresie poprawy sytuacji bytowej, a w szczególności w zdobyciu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, wskazywał, jak sprawnie można wykonywać obowiązki domowe; doradzał, w jaki sposób zarządzać środkami finansowymi; pomagał w codziennej organizacji dnia rodziny; informował jak działają urzędy, placówki wspierające rodziny i dzieci; wyjaśniał, w jaki sposób należy wypełnić dokumenty oraz załatwić sprawy urzędowe, wykorzystując własne uprawnienia i możliwości; wskazywał jak ubiegać się o rozłożenie spłaty zadłużenia na raty,
 - 4) udzielił pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, monitorował działania dotyczące napisania podania o pomoc finansową, pomagał w wyszukiwaniu ofert pracy, motywował do większego zaangażowania w opiekę nad dziećmi i zadbania o stronę estetyczną mieszkania,
 - 5) rodzinom pomagał w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi; wskazywał sposoby wspólnego spędzania czasu z rodziną, doradzał jak wychowywać i opiekować się dziećmi,
 - 6) pomagał przy odrabianiu lekcji, wyrównywaniu zaległości w nauce i przygotowaniu do sprawdzianów szkolnych,
 - 7) motywował członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, kontynuowania nauki, poszukiwania pracy,
 - 8) dokonał 14 ocen sytuacji rodziny,
 - 9) prowadził dokumentację obejmującą: plan pracy z rodziną, ocenę sytuacji rodziny, kartę wizyt w środowisku rodzinnym, realizację usługi asystenta rodziny (miesięczne sprawozdanie z pracy z rodziną), dokument zawierający wyrażenie zgody na objęcie rodziny wsparciem przez asystenta rodziny.

III. Wspieranie rodziny – interdyscyplinarność działań.

Wobec rodziny przeżywającej trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli podejmuje działania, których celem jest zapewnienie wsparcia i pomocy, szczególnie poprzez:

- 1) analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnienie roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomoc w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążenie do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny, to zespół planowanych działań, mających na celu przywrócenie rodzinie funkcji opiekuńczo-rodzicielskich, działania te prowadzone mogą być w formie:

- a) pracy z rodziną m.in. poprzez konsultacje, poradnictwo specjalistyczne, terapię, mediacje, usługi dla rodzin z dziećmi, pomoc prawną, przydzielenie asystenta rodziny,
- b) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka poprzez placówki wsparcia dziennego oraz rodziny wspierające, może odbywać się to przy aktywnym udziale lokalnych instytucji, organizacji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny.

Pomoc rodzinie ma charakter czasowy, podejmowana jest przy pełnym wykorzystaniu zasobów własnych rodziny oraz jej potencjału. Praca z rodziną podejmowana jest zarówno w rodzinie wymagającej wsparcia, by mogła poradzić sobie z doznawanymi trudnościami, tak by nie doszło do działań interwencyjnych w postaci umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, jak i rodzinie w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza środowiskiem rodzinnym. Wówczas działania pomocowe zmierzają do stworzenia takich warunków w funkcjonowaniu rodziców umieszczonego dziecka, by możliwy był powrót dziecka do rodziny biologicznej. Asystent rodziny jest profesją w systemie wspierania rodziny. Podstawowymi zadaniami w pracy asystenta są kompleksowe działania podejmowane wobec rodziny, polegające przede wszystkim na towarzyszeniu rodzinie, z zachowaniem profesjonalnych relacji, w pokonywaniu trudności, poprawie funkcjonowania i zmianie niekorzystnych dla rodziny sytuacji kryzysowych.

Zadania z zakresu wspierania rodziny, są powierzone do realizacji przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli i w 2018 r. były wykonywane przez pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny.

PRACOWNICY SOCJALNI

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych koncentrowały się przede wszystkim na diagnozowaniu i analizowaniu sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, ustalaniu przyczyn występującego w nich kryzysu, a także wnioskowaniu do kierownika Ośrodka o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Udzielana pomoc miała na celu zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny oraz wzmocnienie jej w wypełnianych przez nią funkcjach (opiekuńczej, wychowawczej, ekonomicznej, socjalizacyjnej, kulturowej) i była realizowana w ramach prowadzonej pracy socjalnej.

W 2018 r. pracownicy socjalni objęli pomocą:

- 20 rodzin (109 osób w rodzinach), w których występowała wielodzietność lub potrzeba ochrony macierzyństwa. Podjęte w tych rodzinach działania dotyczyły w szczególności: wnioskowania o pomoc finansową na zasiłki okresowe; wnioskowania o udzielenie pomocy niepieniężnej w formie rzeczowej na produkty żywnościowe oraz posiłki w stołówce szkolnej dla dzieci; wskazywania możliwości otrzymania bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (pedagogicznego, psychologicznego, prawnego); monitorowania właściwego pełnienia ról rodzicielskich; udzielania pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, załatwianiu spraw

urzędowych, wykorzystywaniu własnych uprawnień do świadczeń społecznych; udzielania poradnictwa w zakresie opieki i wychowania dzieci, wydawania Kart Dużej Rodziny, -18 rodzin (71 osób w rodzinach), w których występowała bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Podjęte w tych rodzinach działania: wskazano i umożliwiono kontakt ze specjalistami (m.in. pedagogiem, psychologiem); udzielono wsparcia w zakresie: tworzenia warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi rodziny, edukacji (wskazywanie właściwych metod wychowawczych, sposobu spędzania wolnego czasu, zwracanie uwagi na warunki sanitarno-higieniczne i zadbanie dzieci, motywowanie rodziców do pracy nad właściwą postawą i prawidłowym wypełnianiem swoich obowiązków), zdrowia (motywowanie do podjęcia leczenia),

- złożono do kierownika GOPS w Orli - 1 wniosek o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny, zaś pozostałe 6 wniosków było kontynuacją lat poprzednich.

Wszystkie działania, podejmowane przez pracowników socjalnych, odbywały się przy ścisłej współpracy z przedstawicielami placówek oświatowych, służby zdrowia, Komendy Powiatowej Policji w Bielsku Podlaskim, prokuratury, instytucji działających na rzecz rodziny (Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orli, Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Orli, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim), zawodowymi i społecznymi kuratorami.

ASYSTENT RODZINY

Asystent rodziny jest profesją w systemie wspierania rodziny, wprowadzoną ustawą o wspieraniu rodziny, której cechami charakterystycznymi są kompleksowe działania podejmowane wobec rodziny i polegające przede wszystkim na towarzyszeniu rodzinie, z zachowaniem profesjonalnych relacji, w pokonywaniu trudności, poprawie funkcjonowania i zmianie niekorzystnych dla rodziny sytuacji kryzysowych.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) pomoc w poprawie sytuacji bytowej oraz w uzyskaniu samodzielności materialnej:
 - udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
 - udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
 - wspieranie aktywności społecznej rodzin,
 - motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
 - udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 2) wsparcie specjalistyczne:
 - udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
 - udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
 - motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
 - prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 3) czynności administracyjne:
 - prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
 - opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną,
 - dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku,
 - monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
 - sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 4) współpraca z innymi podmiotami:
 - współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,

- współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, która zajmuje się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną,
- czynności interwencyjne, w szczególności podejmowania działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.

Ponadto w ramach swojej funkcji asystent rodziny jest zobowiązany zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do opracowania i realizacji planu pracy z rodziną, we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. W przypadku podejmowania działań na rzecz rodziny, której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej asystent zobowiązany jest do opracowania i realizacji planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej z uwagi na konieczność skoordynowania działań z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.

Zadania asystenta rodziny realizowane są zgodnie z przepisami ustawowymi i polegają przede wszystkim na prowadzeniu pracy z rodzinami, u których występuje wiele sprzężonych problemów, do takich jak m.in.: niskie umiejętności opiekuńczo-wychowawcze, prawidłowe prowadzenie gospodarstwa domowego, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo, przewlekła choroba, niepełnosprawność, przemoc, wyuczona bezradność, zaburzenia psychiczne, których występowanie powoduje trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Praca asystenta rodziny odbywa się w miejscu zamieszkania w/w rodzin i poza nim, przy aktywnym współdziałaniu i współpracy pracownika socjalnego z rejonu osoby objętej wsparciem asystenta. Decyzję o udzieleniu wsparcia asystenta danej rodzinie podejmuje Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Orli na podstawie wniosku pracownika socjalnego i analizie sytuacji danej rodziny.

Wspieranie rodziny, w ramach asystenta rodziny jest procesem długotrwałym, dającym bardzo trudno osiągalne i wymierne efekty działania, powodującym doprowadzenie rodziny do istotnych zmian postępowania członków rodziny i ich sytuacji życiowej, niwelowania destruktywnych zachowań członków rodziny, samodzielności w realizowaniu spraw rodzinnych, podniesieniu jakości życia członków rodziny. Działania asystenta rodziny ukierunkowane były przede wszystkim na utrzymaniu dzieci w ich naturalnym środowisku.

Należy nadmienić, że rodzinie może zostać przydzielony asystent rodziny, tylko za jej zgodą. W tym kontekście asystenturę należy rozumieć, jako formę wsparcia, a nie przymusu.

IV. Gminny program w zakresie wspierania rodziny w Gminie Orli na lata 2017-2019.

Realizując zapisy ustawowe Rada Gminy Orli w dniu 29 grudnia 2016 r. uchwałą nr XVII/117/16 przyjęła Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Orli na lata 2017-2019. W niniejszym programie został określony cel główny na kolejne lata realizacji programu tj.: *„Stworzenie optymalnych warunków do wychowania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych”*.

W celu zmniejszenia skali rodzin przeżywających trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz zwiększenie pomocy rodzinom dysfunkcyjnym, zostały określone cele szczegółowe, a mianowicie:

- 1) zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących;
- 2) zapewnienie podstawowych potrzeb bytowych dziecka;
- 3) wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej.

W oparciu o w/w cele określono w programie podstawowe zadania do realizacji w Gminie Orli. Ich realizacja w 2018 roku przedstawiała się następująco:

Lp.	Nazwa zadania	Czas realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźnik realizacji	Efekty i rezultaty osiągnięte w 2018 roku
Cel szczegółowy 1: Zapobieganie powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.					
1.	Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/rodzin dysfunkcyjnych oraz analiza zjawisk rodzących potrzebę ubiegania się o pomoc.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli.	Przyczyny udzielania pomocy. Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.	Monitoring sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zamieszkałego na terenie gminy jest sprawowany przez pracownika socjalnego. Sposoby monitorowania: kontakt z rodziną w miejscu zamieszkania, kontakt telefoniczny, z pedagogiem szkolnym. W 2018 r. było monitorowanych 7 rodzin, które objęto wsparciem asystenta rodziny na wniosek pracownika socjalnego. Udzielono pomocy z następujących przyczyn: bezradność opiekuńczo-wychowawcza, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność i alkoholizm. Pracownik socjalny przeprowadził w 2018 r. 1 wywiad środowiskowy.
2.	Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, placówkami wsparcia, świetlicami środowiskowymi w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Urząd Gminy Orla.	Liczba podjętych interwencji. Liczba osób objętych wsparciem.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli w 2018 r. współpracował z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, placówkami wsparcia, świetlicami środowiskowymi w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych. W okresie sprawozdawczym nie były podejmowane interwencje. Wsparciem asystenta rodziny i pracownika socjalnego jest 7 rodzin wychowujących łącznie 18 dzieci.
3.	Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli.	Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej.	Objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej 92 rodzin (łącznie 254 osób w rodzinach), z tego 7 rodzin (łącznie 31 osób w rodzinach) – objętych wsparciem przez asystenta rodziny i pracownika socjalnego.

4.	<p>Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej.</p>	2017 - 2019	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Orli, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orli.</p>	<p>Liczba osób, które podjęły terapię. Liczba założonych Niebieskich Kart. Liczba osób, które ukończyły terapię.</p>	<p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orli na wniosek policji oraz rodzin prowadziła 12 postępowań, gdzie nadużywanie alkoholu wiązało się z przemocą wobec najbliższych. Skierowanych było 5 wniosków do Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim w sprawie leczenia odwykowego. Powyższe osoby podjęły terapię w zakresie leczenia uzależnień i ją ukończyły. Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Bielsku Podlaskim - założyli 2 Niebieskie Karty, które zostały skierowane do Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Orli. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli założył 1 Niebieską Kartę. Szkoła Podstawowa z dodatkowym nauczaniem jęz. białoruskiego w Orli założyła 1 Niebieską Kartę.</p>
5.	<p>Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej.</p>	2017 - 2019	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Asystent rodziny zatrudniony w GOPS w Orli, Szkoła Podstawowa w Orli i inne placówki oświatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim.</p>	<p>Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.</p>	<p>W 2018 r. nie było umieszczonych dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, w związku z tym asystent rodziny nie pracował z takimi rodzinami.</p>

6.	W zależności od zdiagnozowanych potrzeb – zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez asystenta rodziny.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Urząd Gminy Orla.	Liczba asystentów pracujących na rzecz mieszkańców gminy. Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. zatrudnił jednego asystenta rodziny (na ½ etatu w systemie zadaniowego czasu pracy) Asystentowi rodziny na wniosek pracownika socjalnego przydzielono 7 rodzin. Szkoła Podstawowa z dodatkowym nauczaniem jęz. białoruskiego wspólnie z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Orli ustaliła działania poprawiające sytuację szkolną i rodzinną dziecka
Cel szczegółowy 2: Zapewnienie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.					
1.	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Szkoła Podstawowa w Orli w Orli i inne placówki oświatowe, Urząd Gminy Orla.	Liczba i formy udzielonej pomocy. Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą.	W 2018 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli udzielił pomocy w następujących formach: - pieniężnych – 232 osobom, którym przyznano świadczenie (218 rodzin; 415 osób w rodzinach), - niepieniężnych – 89 osobom, którym przyznano świadczenie (47 rodzin; 197 osób w rodzinach). W ramach świadczeń pieniężnych i niepieniężnych udzielono pomocy w formie: - zasiłku celowego na zakup żywności w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” - 47 rodzinom, w tym 125 dzieci, - zasiłku okresowego z powodu: bezrobocia, długotrwała choroba, wielodzietność, niepełnosprawność - 8 rodzinom, w tym 34 dzieci, - zasiłek celowy specjalny – 1 rodzinie, w tym 4 dzieci, - pomoc lekowa w ramach programu osłonowego – 4 rodzin, w tym 11 dzieci. Szkoła Podstawowa z dodatkowym nauczaniem jęz. białoruskiego w Orli zapewniła pomocy: - 19 uczniom zwolnionym z ubezpieczenia NNW - organizując dobrowolną zbiórkę pieniędzy na zakup roweru uczennicy klasy 4a oraz pomoc rzeczowa tejże uczennicy.

2.	Objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Urząd Gminy Orla, Zespół Szkół w Orli.	Liczba dzieci korzystających z posiłków.	Dożywianiem w 2018 roku zostało objętych: - 85 dzieci na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego i wydanej decyzji administracyjnej, - 17 dzieci na podstawie wniosku dyrektora szkoły w Orli.
3.	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Szkoła Podstawowa w Orli i inne placówki oświatowe.	Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem.	Asystent rodziny i pracownik socjalny w 2018 r. monitorowali łącznie 7 rodzin, wychowujących 18 dzieci - zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej. Szkoła Podstawowa z dodatkowym nauczaniem jęz. białoruskiego w Orli po przez monitorowanie sytuacji dzieci: - wyeliminowała wszawice - 2 uczniom, - zmotywowała rodziców do diagnozy w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Bielsku Podlaskim z powodu różnych problemów szkolnych (dydaktycznych i wychowawczych) - 10 uczniów.
4.	Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (w tym pomoc psychologiczna, pedagogiczna i prawna).	2017 - 2019	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu.	Liczba udzielonych konsultacji i porad.	Sporządzono notatki służbowe z udzielonych konsultacji i porad: - psychologicznych - 35 porad, - pedagogicznych – 53 porad, - prawnych – 0 porad, - socjalnych – 58 porad. oraz Szkoła Podstawowa z dodatkowym nauczaniem jęz. białoruskiego w Orli przeprowadziła szereg rozmów (według bieżących potrzeb) indywidualnych i grupowych z uczniami i rodzicami. Miały one charakter profilaktyczny, ostrzegawczy, wyjaśniający, dyscyplinujący oraz motywujący do zmian zachowania ich dzieci nie akceptowanych społecznie (odnotowane w dzienniku specjalistów szkolnych).

5.	Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Urząd Gminy Orla.	Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach. Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach.	W 2018 r. nie było umieszczonych dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, jednakże w budżecie gminy zaplanowano kwotę 2000,00 zł, w razie zachodzącej konieczności pokrycia kosztów pobytu dzieci w w/w placówkach.
6.	Organizacja wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	2017-2019	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu.	Liczba zorganizowanych form wypoczynku. Liczba uczestników wypoczynku.	Gminny Ośrodek Kultury w Orli zorganizował: - ferie zimowe - liczba uczestników 42 - wakacje dla dzieci i młodzieży – liczba uczestników 46 - warsztaty rękodzielnicze, sportowe, wyjazdy do kina i do muzeum. Szkoła Podstawowa z dodatkowym nauczaniem jęz. białoruskiego w Orli zorganizowała wypoczynek dla 10 osób do Ostrowi k/Gdańska.
Cel szczegółowy 3: Wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej.					
1.	Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka: zatrudnienie asystenta rodziny; praca socjalna z rodziną na bazie kontraktu socjalnego.	2017 – 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli.	Liczba asystentów rodziny. Ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Ilość zawartych kontraktów socjalnych.	Zatrudniono 1 asystenta rodziny. Objęto 7 rodzin wsparciem. Nie zawarto kontraktów socjalnych.
2.	Wspieranie rodzin i dzieci przez asystenta rodziny i pracownika socjalnego.	2017 – 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli.	Liczba wspieranych rodzin.	Wsparciem udzielonym przez asystenta rodziny i pracownika socjalnego zostało objętych 7 rodzin.

3.	Realizowanie programów profilaktycznych z zakresu dysfunkcji rodzin.	2017 – 2019	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu.	Liczba zrealizowanych programów.	<p>Organizacja przez:</p> <p>- Gminny Ośrodek Kultury w Orli - spektaklu z okazji dnia ojca w wykonaniu grupy teatralnej „Korniki” liczba uczestników 48.</p> <p>Szkoła Podstawowa z dodatkowym nauczaniem jęz. białoruskiego w Orli realizowała:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Dzień Bezpiecznego Internetu 2018” 2. „Światowy Dzień Zdrowia” 3. „Światowy Dzień Bez Tytoniu” 4. „Klikam z głową” - bezpieczne korzystanie z mediów elektronicznych 5. „Świeże powietrze wokół nas” -profilaktyka nikotynowa 6. Warsztaty prowadzone przez firmę „Koncept” -x4 zajęcia w klasach 7. „Zachowaj Trzeźwy Umysł” 8. „Narkotyki to mnie nie kręci” 9. „Dobry zawód -fajne życie-popularyzacja kształcenia zawodowego” 10. „Trzymaj formę” <p>Podejmowanie przez wychowawców w świetlicy szkolnej Szkoły Podstawowej z dodatkowym nauczaniem jęz. białoruskiego w Orli tematyki profilaktycznej, min. cyberprzemoc, bezpieczna droga do domu i szkoły, bezpieczne ferie i wakacje, asertywność, zapobieganie nałogom.</p>
4.	Organizowanie szkoleń, porad, warsztatów dla rodziców.	2017 – 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Zespół Szkół w Orli.	Liczba zrealizowanych szkoleń, warsztatów, porad.	<p>W Szkole Podstawowej z dodatkowym nauczaniem jęz. białoruskiego w Orli zorganizowane zostały tematy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Jak rozmawiać ze swoim dzieckiem aby ustrzec je przed alkoholizmem i narkomanią.”- ulotki dla rodziców 2. Pedagogizacja rodziców w ramach spotkań klasowych (co najmniej 2x w roku) w oddziałach- O, I-VII, klasy gimnazjalne II i III (20) 3. Wystawa broszur profilaktycznych w gabinecie specjalistów oraz dystrybucja ulotek wśród uczniów i rodziców - według potrzeb <p>Warsztaty dla rodziców klasy III z pracownikiem CEN-u „Przejsie ucznia do kolejnego etapu edukacyjnego</p>

5.	Promowanie rodzinnej integracji.	2017 – 2019	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu.	Ilość spotkań integracyjnych.	<p>Gminny Ośrodek Kultury w Orli organizował Piknik Rodzinny z okazji Dnia Dziecka – 400 uczestników, organizacja meczu piłki nożnej dla dzieci, dmuchane zjeżdźalnie, sprzęt gaśniczy zaprezentowała OSP Orla, konkurs plastyczny organizowany przez Bank Spółdzielczy w Bielsku Podlaskim, Białoruskiego Festynu Ludowego „Orlańskie Spotkania”- 900 uczestników, Inauguracja Obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa- 300 uczestników, Festyn „Na meży”- 300 uczestników, rodziny mogły obcować z kulturą w postaci rękodzieła, folkloru i grup rekonstrukcyjnych z Białorusi.</p> <p>Szkoła Podstawowa z dodatkowym nauczaniem jęz. białoruskiego w Orli organizowała spotkania w klasach I-III w ramach świąt okolicznościowych: Dzień Babci i Dziadka, Dzień Rodzinki, Mikołajki, Bal karnawałowy, w starszych klasach dyskoteki szkolne - min. opieka rodzicielska.</p>
6.	Kursy, szkolenia, warsztaty dla pracowników instytucji wspierających rodzinę.	2017 – 2019	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu.	<p>Liczba szkoleń, kursów, warsztatów.</p> <p>Liczba uczestników.</p>	<p>Pracownicy Szkoły Podstawowej z dodatkowym nauczaniem jęz. białoruskiego w Orli uczestniczyli w szkoleniach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Diagnoza funkcjonalna i narzędzie TROS-ka do oceny funkcjonowania społeczno-emocjonalnego ucznia”, - „Poradnia -Uczeń-Szkoła”, - „Regulacja emocji u dzieci-metody, techniki, narzędzia”, - „Diagnoza i terapia autyzmu -poziom podstawowy”, - doradztwo zawodowe - popularyzacja kształcenia zawodowego <p>Studia podyplomowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Wczesne wspomaganie w rozwoju dziecka, autyzm, terapia pedagogiczna, <p>Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Orli uczestniczyli w szkoleniach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Praca z dziećmi przejawiającymi zaburzenia emocjonalne, zachowania, osobowości i rozwoju”, - „Praca z dzieckiem z zaburzonymi więziami”, - „Diagnoza rodziny”, - „Organizowanie wspomaganie i rozwoju dziecka z problemami emocjonalnymi i zaburzeniami zachowania”,

					<p>- „Wczesne wykrywanie syndromów dziecka krzywdzonego, diagnoza i forma pomocy”,</p> <p>- „Praca z rodziną z problemem przemocy”,</p> <p>- „Profilaktyka uzależnień i zachowań ryzykownych młodzieży”,</p> <p>- „Praca z rodziną z problemem uzależnienia”,</p> <p>- „Współpraca interdyscyplinarna-asystenta z rodzinami i służbami wspierającymi rodzinę- organizator rodzinnej pieczy zastępczej”,</p> <p>- „Poszerzenie wiedzy oraz doskonalenie umiejętności praktycznych i kompetencji zawodowych asystentów rodziny (mediacja, komunikacja interpersonalna w pracy asystenta rodziny”.</p>
7.	<p>Wspieranie i propagowanie form aktywności społecznej na rzecz rodziny:</p> <p>- udział w projektach współfinansowanych ze środków pozabudżetowych mających na celu dobro rodziny i rozwój specjalistycznego wsparcia.</p>	2017 – 2019	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Gminny Ośrodek Kultury w Orli,</p> <p>Szkoła Podstawowa w Orli.</p>	<p>Liczba zrealizowanych projektów.</p> <p>Liczba uczestników w projektach.</p>	<p>Szkoła Podstawowa z dodatkowym nauczaniem jęz. białoruskiego w Orli realizowała projekty przez fundację EDM:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Zróbmy sobie teatr” - 19 osób + dorośli, od których pozyskiwano informacje, 2. „Chronimy nasze toponimy” -12 osób + dorośli, jako źródło informacji, 3. „Zwykła zabawka a rozkołysze rozbawi” - ok. 30 uczniów + dorośli.

V. Potrzeby związane z realizacją zadań.

Budowanie i realizowanie gminnego systemu wspierania rodzin wieloprotblemowych jest zbiorem mechanizmów i oddziaływań na rzecz tych rodzin, wyznacza kierunki podejmowania inicjatyw i działań na rzecz wspierania rodzin.

W 2018 roku za kluczowe i ważne przyjęto:

- a) wdrażanie i realizowanie w dalszym ciągu Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Orła,
- b) realizację i intensyfikację działań profilaktycznych oraz metod pracy z rodziną, mających na celu utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku,
- c) doskonalenie i rozwój współpracy pomiędzy przedstawicielami instytucji, mającymi kontakt z dzieckiem i jego rodziną,
- d) wspomaganie funkcjonowania rodzin z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez rozwój systemu wsparcia rodziny i profilaktykę,
- e) realizowanie i doskonalenie kompleksowego i spójnego systemu wspierania rodziny oraz opieki nad dzieckiem i rodziną poprzez działania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Orli,
- f) kontynuowanie realizacji zadań, wynikających z programu z zakresu wspierania rodziny,
- g) zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie ewentualnych wydatków związanych z opieką i wychowaniem dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, bądź placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Kierunki działań i potrzeby na 2019 rok:

1. Kontynuacja wspierania rodziny poprzez przydzielenie Asystenta Rodziny do rodzin niewydolnych wychowawczo.
2. Pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego.
3. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, w tym kierowanie dzieci na kolonie i obozy realizujące programy przeciwdziałania uzależnieniom.
4. W sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci, umieszczenie i współfinansowanie dzieci w pieczy zastępczej.
5. Podejmowanie działań interwencyjnych w rodzinach, w których występuje alkoholizm, narkomania lub przemoc.
6. Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.
7. Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.
8. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności.
9. Udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szkoleniach, w celu podniesienia kwalifikacji zawodowych i poszerzenia umiejętności w zakresie wspierania rodziny.
10. Udział w ogłoszonych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w Warszawie konkursach dotyczących otrzymania dotacji na zatrudnienie asystenta rodziny na 2019 r., z uwagi, iż od 2015 r. zatrudnienie asystenta rodziny jest zadaniem obowiązkowym gminy.

BIURO
Gminnego Usług Pomocy Społecznej
mgr Marta Osa